

СЕКЦІЯ: СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА ТРАНСПОРТІ

УДК 656

В. М. Лотоцька, М. В. Іванунь

(Відокремлений структурний підрозділ «Тернопільський фаховий коледж Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, Україна)

ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

V. M. Lototska, M. V. Ivanun

BUSINESS ACTIVITY UNDER THE CONDITIONS OF THE MILITARY STATE

За підсумками 2022 року та оцінкою експертів проєкту «росія заплатить» KSE Institute (аналітичний центр при Київській школі економіки), щонайменше 109 великих та середніх підприємств зазнали прямих збитків внаслідок повномасштабного вторгнення, розпочатого 24 лютого 2022 року. Загальна сума прямих збитків підприємств, включно з державними, та приватних осіб підприємців оцінюється в \$13 млрд. З них \$9 млрд – частка збитків великих та середніх підприємств. Загальні непрямі втрати сягають \$33,1 млрд. А необхідна сума для відновлення підприємств – \$24,9 млрд [3].

15 березням Верховна рада приймає законопроект № 7137-д, який спрямований на податкове стимулювання бізнесу в умовах воєнного стану [2]:

- фізичним особам і підприємствам, оборот яких складає до 10 млрд грн, сплачувати єдиний податок з обороту в розмірі 2 % за правилами, які встановлені для 3-ї групи платників податків;
- для ФОП 1-ї і 2-ї групи сплата єдиного податку є добровільною;
- зниження ПДВ до 7 % і звільнення від акцизу з пального (зокрема, і на його імпорт), а також відміна акцизів на нафтові продукти;
- звільнення споживачів від відповідальності перед кредитором за прострочення виконання зобов'язань за договором про споживчий кредит;
- обмеження місячної винагороди держслужбовців 10-ма розмірами мінімальної заробітної плати;
- збільшення рентної плати за видобуток копалин;
- звільнення від оподаткування ПДФО допомоги постраждалим від військової агресії;
- надання прав на податкову знижку в обсязі 16 % (замість наявних 4 %) на пожертвування неприбутковим організаціям;
- підприємства та ФОПи третьої групи звільняються від сплати ЄСВ за найманих працівників, які були призвані до лав Збройних Сил України та тероборони.

Всі вище вказані заходи допомогли функціонуванню частину бізнесу України. Проте, податки підтримують державний бюджет країни, тому було прийнято Закон №3219 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану» Закон встановлює припинення пільгового режиму єдиного податку з 1 серпня 2023 року. При цьому скасовується застосування спрощеної системи оподаткування єдиного податку за ставкою у розмірі 2%, а також скасовується можливість ФОП - платників єдиного податку першої та другої групи не сплачувати єдиний податок. Закон передбачає збереження можливості для платника пільгової системи подати заяву про відмову від застосування 2%-го єдиного податку та вказати бажаний перехід на сплату інших податків і зборів.

Всі ці показники та заходи спричиняють зміну в ціноутворенні, яка показана на рисунку 1 [1].

Рисунок 1. Динаміка зміни ціни на транспортні послуги за 2023 рік

Варто зазначити, що ринок транспортних послуг з настанням військового стану змінився. Раніше, основна індустрія була зосереджена на сході країни: Харків, Суми, Дніпро, Донецьк, Запоріжжя. До війни ці міста були головними експортерами сировини. З початком повномасштабного вторгнення – більшість з них, на жаль, не функціонує. Тому відбувся перерозподіл. Зараз практично весь експорт відбувається з Західної та Центральної частин України. Варто доповнити, що дуже сильно зріс експорт олії. І тепер Україна є однією з найбільших постачальників рослинної олії та пшениці. Зріс також великий попит на цистерни. Також з'явився новий пункт на підприємстві – імпорт палива. Саме зараз Україна забезпечується імпортом паливом. Розподіляють його в більшості для армії та для господарських потреб. А ще, більшість країн ЄС надає українським перевізникам право бездозвільного заїзду. Наприклад, раніше, аби потрапити в Нідерланди українському вантажному автомобілю, він повинен був мати дозвіл цієї та усіх інших країн транзиту, якими мав рухатися додатково: польський і німецький дозволи. На даний момент вони не потрібні, що значно спрощує перевезення. Крім того, є країни, що дозволяють їздити ще й без оплати доріг.

Отже, всі заходи на рівні держави та міжнародні мають вагомий вплив на роботу підприємств та функціонування в загальному. Потрібно досліджувати зміни в підприємницькій діяльності та на основі отриманих даних підтримувати бізнес. Тобто, виявивши чинники, що можуть спричинити занепад підприємницької діяльності, прийняти рішення, постанови, закони, видати дотації, змінити умови кредитування і т.д. для продовження функціонування підприємницької діяльності.

Література

1. Della. Ціни на автоперевезення вантажів URL: <https://della.ua/cost/>(дата звернення: 11.10.2023)
2. Боднар Ю. Ю. Науковий керівник: Білак Г. Г. Мукачівський кооперативний фаховий коледж бізнесу тези доповідей ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і студентів 2 березня 2023 року Україна, м. Львів URL:http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Ekonomiky/2023/Problemi_ta_perspektivi_rozvitku_biznesu_v_Ukrajini_materiali_III_Mizh_narodnoji_naukovo-praktichnoji_konferenciji_molodikh_vchenikh_i_studentiv_.pdf(дата звернення: 11.10.2023)
3. Збитки завдані українському бізнесу внаслідок російської агресії. URL: https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zbitki-zavdani-ukrayinskomu-biznesu-vnaslidokrosiyskoyi-agresiyi-otsinyuyutsya-v-13-mlrd/?fbclid=IwAR28tG7g1HQgAxjKgcRPDagGjRejWcjVWUjANn9EtcVmTAw09Z_XLCjtWmU (дата звернення: 11.10.2023)